

مسیر سینمای اقتباسی در ایران؛ ققنوس پر گرفته از خاکستر

■ ساخت برخی سریال‌های موفق از روی کتاب‌ها و سرمایه‌گذاری‌های ریسک‌پذیر در تهیه‌کنندگان و تغییر نگاه نویسندگان به مقوله ساخت فیلم اقتباسی از جمله مواردی است که منجر به رشد سینمای اقتباسی در ایران شده است.

آرژین پارساپور
روزنامه نگار

امروز سینمای ایران نگاهی به سینمای جهان هم داشته باشد احتمالاً پارها این پرسش را از خود کرده که «فیلم‌های اقتباسی زیبا در هالیوود جوایز اسکار را درمی‌کنند، پس چرا ساخت فیلم‌های اقتباسی در سینمای ایران رواج ندارد؟» طبق آماري که لیندا سیکر در کتاب فیلم‌نامه اقتباسی ارائه می‌کند، ۵۵ درصد کل فیلم‌های برنده جایزه اسکار اقتباسی است. همین‌طور ۸۳ درصد سریال‌های تلویزیونی نیز با اقتباس از ادبیات پدید آمده‌اند، اما این سهم در ایران چند درصد است؟

باید گفت «عدم رواج» ساخت فیلم از روی آثار ادبی در سینمای ایران عمری طولانی ندارد و سینمای ایران برخلاف تصور برخی افراد، همواره با سینمای اقتباسی دوست و صمیمی بوده و آثار درخشانی هم در این زمینه در کارنامه سینمای ایران دیده می‌شود. تنها در دهه هشتاد و نود شمسی است که چندان توجهی این موضوع نشد و سینمای اقتباسی در این ایام کشته شد و نگرانی این بود که قرار نیست کسی برای احیای آن تلاش کند، اما واقعیت اینست که حالا طی سال‌های اخیر دوباره نگاهی جدی به این مقوله رخ داده است. ساخت برخی سریال‌های موفق

اکران آنلاین فیلمی با بازی فرشته حسینی، مانی حقیقی، هانیه توسلی و علی مصفا

گروه فرهنگ و هنر – فیلم «چرا گریه نمی‌کنی؟» ساخته علیرضا معتمدی به زودی اکران آنلاین خود را آغاز می‌کند. «چرا گریه نمی‌کنی؟» دومین فیلم علیرضا معتمدی پس از «رضاء» است که در چهل ویکمین دوره جشنواره فجر رونمایی شد. این فیلم پاییز سال گذشته در سینماها به نمایش در آمد که البته کارگردانش نسبت به پخش آن رضایت چندانی نداشت و در مصاحبه با ایسا بیان کرده بود: سیستم پخش و توزیع فیلم در ایران به یک پوست‌اندازی جدی نیاز دارد تا از وضع بدوی خارج شود. حالا پس از گذشت کمتر از یک سال قرار است از روز دوم مردامه «چرا گریه نمی‌کنی؟» در پلتفرم فیلم‌نت اکران آنلاین شود.
بدان کورثی، هانیه توسلی، فرشته حسینی، علیرضا معتمدی، مانی حقیقی، لیندا کیانی، نهال دشتی، امیرحسین فتحي و علی مصفا بازیگران این فیلم هستند و رضا محقق تهیه‌کنندگی آن را بر عهده داشته است. میثم مولایی برای تلویزن «چرا گریه نمی‌کنی؟» اسمیرغ بلورین بهترین تلویزن را از جشنواره فیلم فجر دریافت کرده است. عوامل فیلم سینمایی عبارتند از: نویسنده و کارگردان: علیرضا معتمدی، مدیر فیلم‌برداری: علی تبریزی، تلویزن: میثم مولایی، طراحی و ترکیب صدا: امیرحسین قاسمی، صداپرداز: امین موشکاری، موسیقی: سهند مهدی‌زاده، طراح گریم: عظیم فراین، طراح لباس: آرام موسوی، صحنه: پوریا آثاران و تهیه‌کننده: رضا محقق.

کشور در دهه‌ی سی و چهل شمسی شروع به اپرانیزه کردن اقتباس‌ها از آثار خارجی کرده بودند و سرآغاز ماجرا با این سلسله اقتباس‌ها در سینمای ایران رخ داد. در واقع به‌نظر می‌رسد پس از استقبالی که از بسیاری از این اقتباس‌های ادبی‌رمان‌های خارجی صورت گرفت، سینماگران تصمیم گرفتند نیم‌نگاهی به آثار ایرانی هم داشته‌باشند. رابطه بین سینما و ادبیات رابطه‌ای تقریباً دوستانه بود و در بین نویسندگان ایرانی آن زمان موفقان و مخالفانی در می‌زمینه وجود داشت. افرادی مثل نادر ابراهیمی و یا هوشنگ گلشیری خودشان در ساخت آثار اقتباسی از روی کتاب‌هایشان نقش داشتند و از آنسو برخی نویسندگان شهر مثل محمود دولت‌آبادی در برابر اقتباس‌های سینمایی از روی آثارشان روی خوشی نشان نداده بودند. مسعود کیمیایی فیلم خاک را در در سال ۱۳۵۲ براساس «آوسنه باباسبحان دولت‌آبادی» ساخت و با اعتراض این نویسنده روبرو شد و از

فرهنگ و هنر

کیمیایی گله‌های بزرگی در این‌باره کرد. محمودینو نسبت به ساخت اقتباس‌های

سینمایی حس خوبی نداشت و

آنگذر از این موضوع بدش می‌آمد

که بعد از مدتی هیچ‌گاه حق و

حقوق اجازه ساخت از آثارش را

به کسی نفروخت. با این حال باید

گفت وزنه موافقین و موافق‌ها در

این زمینه بیشتر از وزنه مخالفین و

متقدان بود و همان‌طور که گفته شد

سینمای اقتباسی در پیش از انقلاب

توانست شاهد آثار پرخطابی

در این زمینه باشد. گلشیری در

این‌باره گفته است سینمای ایران

مدیون داستان‌نویسان معاصر است

و صحبتی که این نویسنده داشته،

صحیحی درست‌ومنتقی بوده‌است؛

«سینمای ایران بیش‌ونم مدیون

داستان‌های داستان‌نویسان معاصر

است و اغلب فیلم‌های قابل ذکر

بازسازی شده داستان‌های معاصر

است: «شوهر آهو خانم»، افغانی،

«آرامش در حضور دیگران»،

«گاو» و «آشغال دوتی» از مساعدی،

«تنگسیر» چوبک، «آوسنه بابا سبحان»

حس رضایت نداشت و این موضوع را سال‌ها پس از اکران فیلم در مصاحبه‌ای

دولت‌آبادی، «داش آکل» هدایت،

«شازده احتجاب» و «معصوم اول». در

دهه‌اول پس از پیروزی انقلاب توجه

پارهای از نویسندگان آثار ادبی به سینما

کماکان حفظ شد، اما آن‌ها بنا به شرایط

اجتماعی و فرهنگی موجود کمتر امکان

یافتند که آثار ادبی خود را واگذار کنند یا

از سد مستحکم شورای بررسی فیلم‌نامه

بگذرانند. در آن سال‌ها ناصر تقوایی

ناخداخورشید را با برداشت آزادی از

«داشتن و نداشتن» ارنست همینگوی

ساخت که شاید مهم‌ترین اثر اقتباسی

در سال‌های پس از انقلاب به حساب

بیاید. سینمای اقتباسی در ایران با ظهور

نویسنده‌ای چیره‌دست با نام هوشنگ

مرادی کرمانی که یکی از فعال‌ترین

نویسندگان معاصر است، رنگ و بوی

تازه‌ای یافت. تعدادی از کارگردان‌های

سینما به آثار او عنایت داشتند و برخی

از آثار تلویزیونی ماندگارمانند قصه‌های

مجید بر اساس آثار هوشنگ مرادی

کرمانی ساخته شدند. به‌نظر می‌رسد

در نسل حاضر نویسندگان نگاه سنتی

نویسندگان دیگر وجود ندارد. بسیاری

از نویسندگان در سال‌های گذشته در

برابر آثار اقتباس سینمایی روی خوشی

نشان نمی‌دادند و دلشان نمی‌خواست

حق اقتباس داستانشان را به کسی واگذار

کنند. آن‌ها اعتقاد داشتند سینماگران

داستانشان را خراب می‌کنند. بسیاری از

آن‌ها که با مقوله اقتباس آثار سینمایی

آشنایی ندارند فکر می‌کنند باید عین‌نامه

قسمت‌های داستان‌شان در فیلم آورده

شود و از همین حیث با سینماگران به

صلح نمی‌رسند. بسیاری از نویسندگان

است. اگر این اتفاق رخ ندهد قطعاً بالا

رفتن کیفیت آثار سینمایی و از طرفی

رونق گرفتن ادبیات داستانی در کشور

و ایجاد جریان‌ی جدید در این عرصه از

فیلم‌نامه یک خرج مضاعف‌وری‌کتاب به

مهران مدیری «ساعت ۶ صبح» جدی

پرده سینماها رو.

سوم مردامه اکران خود را توسط

دفتر پخش شایسته فیلم، به سرگروهی

سینمایی از جمله «مردی شبیه باران»،

«تارا و تب توت فرنگی»، «ژن خوک»،

«چهار انگشتی»، «کلاشینکف» و

پوستر آن نیز در آستانه اکران رونمایی

شده، آمده است: «توزنوم‌های که همه

عاشق پولت میشن، عاشق خودت

میشن، عاشق ماشین زیر پات میشن،

یکی پیدا شده عاشق خودت شده».

ساعد سهیلی، پو و پارتی»

امیر جعفری، هادی کاظمی، نیوشا

اقتربش

سرمایه‌گذاری دو برابر روی فیلم برای

درآمدن داستان آن، نشان نمی‌دادند.

در معدود مواردی رفافت نویسندگان

داستان با کارگردانان سینمای ایران

منجر به ساخت اقتباس‌هایی ماندگار

و خوب در سینما و تلویزیون ایران

شده است. رفافت داریوش مهرجویی

به غلامحسین سعادی در ساخت

فیلم گاو، رفافت کیومرث پوراحمد

با هوشنگ مرادی کرمانی در ساخت

قصه‌های مجید از این موارد است، اما

در دوران کنونی به‌نظر می‌رسد که ذهن

نویسندگان بازتر شده و نگاه بهتری به

مقوله اقتباس ادبی پیدا کرده‌اند. موفقیت

سریال‌هایی نظیر زخم کاری در این

موضوع بی‌تاثیر نبوده و حالا نویسندگان

نسل جدید روی خوش‌تری نسبت به

ساخت فیلم و سریال از روی آثارشان

نشان می‌دهند.

حضور VODها و ریسک‌های

سرمایه‌گذاری این شرکت‌ها برای

پروژه‌های سینمایی و سریالی نیز به

رشد این موضوع کمک کرده و حالا

خبرهایی از ساخت اقتباس سینمایی

از روی آثارش، چون سووشون و

امداد خمار و … به‌گوش می‌رسد که

حکایت از رونق گرفتن نگاه سینماگران

به ادبیات کشور دارد. باید یادمان باشد

سینمای امروز مسیر خودش را می‌رود و

ادبیات مسیر خودش را هنوز استفاده از

اقتباس در سینمای ایران پدیده‌ای فراگیر

نیست، اما پیش‌بینی می‌شود این روند

به سمت دگرپرسی پیش برود. قطعاً

لازمه رونق گرفتن اقتباس در سینمای

ایران ایجاد تعامل بین سینما و ادبیات

است. اگر این اتفاق رخ ندهد قطعاً بالا

رفتن کیفیت آثار سینمایی و از طرفی

رونق گرفتن ادبیات داستانی در کشور

و ایجاد جریان‌ی جدید در این عرصه از

فیلم‌نامه یک خرج مضاعف‌وری‌کتاب به

مهران مدیری «ساعت ۶ صبح» جدی

پرده سینماها رو.

سوم مردامه اکران خود را توسط

دفتر پخش شایسته فیلم، به سرگروهی

سینمایی از جمله «مردی شبیه باران»،

«تارا و تب توت فرنگی»، «ژن خوک»،

«چهار انگشتی»، «کلاشینکف» و

پوستر آن نیز در آستانه اکران رونمایی

شده، آمده است: «توزنوم‌های که همه

عاشق پولت میشن، عاشق خودت

میشن، عاشق ماشین زیر پات میشن،

یکی پیدا شده عاشق خودت شده».

ساعد سهیلی، پو و پارتی»

امیر جعفری، هادی کاظمی، نیوشا

یک کمدی از کارگردان «گشت ارشاد» در راه اکران

ضیغمی، آزاده زارعی و مهیادی هاشمی با هنرمندی داریوش فرهنگ بازیگران این فیلم سینمایی هستند و امیرحسین ساریان، شادی آهنگر، محمد متین محمدی، آریا نوح آبادی نیز از دیگر بازیگران معرفی شده‌اند. طراحی لوگو و پوستر «پول و پارتی» را محمد تقی‌پور بر عهده داشته است. «پول و پارتی» قرار است از روز سوم مردامه هشت‌ا با فیلم جدید مهران مدیری «ساعت ۶ صبح» جدی

پروژه سینماها رو.
سوم مردامه اکران خود را توسط دفتر پخش شایسته فیلم، به سرگروهی سینمایی از جمله «مردی شبیه باران»، «تارا و تب توت فرنگی»، «ژن خوک»، «چهار انگشتی»، «کلاشینکف» و پوستر آن نیز در آستانه اکران رونمایی شده، آمده است: «توزنوم‌های که همه عاشق پولت میشن، عاشق خودت میشن، عاشق ماشین زیر پات میشن، یکی پیدا شده عاشق خودت شده». ساعد سهیلی، پو و پارتی» امیر جعفری، هادی کاظمی، نیوشا

این اثر توسط آنسامیل یونایتد برلین، کورت‌ت ملی

اوکراین، آنسامیل متالیکس با نوازندگی ویلنسل صنم

قراچه‌دانی و نوازندگی ویلن علی رییس فرشید اجرا

شده است. لوح فشرده یک شامل قطعه‌های «تهران–

برلین ۲۰۱۹ برای ارکستر مجلسی، اپوس ۲۹۱–

زهی شماره ۲، اپوس ۳۸، «کورتات زهی شماره

۱۲، اپوس ۱۷۶، «مهیسا برای سنسور و قانون، شماره

۲۲۲، «سونات شماره ۲ برای ویلنسل، اپوس ۶۶ و

لوح فشرده ۲ شامل ابداهه ۲۰۱۷، برای آنسامیل و

کامپیوتر، اپوس ۱۱۷، «به طرف شرق، اپوس ۹۲/

الکترونیک»، «دشتی شماره ۲، برای ویلن و کامپیوتر،

اپوس ۸۷/الکترونیک»، «سوناتا الکترونیکا شماره

یک، برای ویلنسل و کامپیوتر، اپوس ۱۷۸، شماره

«صوات خوشحال الکترونیک، اپوس ۸۱/

الکترونیک» است.

در توضیح این اثر آمده است: «مسئله «عبور»

همواره در تفکر و موسیقی مشایخی نقش خاصی

داشته است. آن‌تاجا که به موضوع اصلی، شرق–غرب

سمفونی نهم او با عنوان «دنیای من» بدل می‌شود.

مشایخی در این اثر و آشاد دیگری همچون «۲۰۱۹

برلین، اشاره مستقیمی به مبدأ و مقصد دارد. در قطعه

«تهران–۹۲، اپوس به طرف شرق و ۲۵ اپوس اروپایی

واقع می‌شوند. دو شهر مورد علاقه او به‌طور نمادین

عرصه گفت و گوی ایرانی–آلمانی یک در اختیار داریم.

در اینجا در این اثر، بافتی از مدالیته ایرانی، تالیته اروپایی

و عبارت‌هایی تماتیک–نقش ترومپت یادآور نوای

«تجزیه» در کوه‌چای تهران است که آهنگساز از دوران

کودکی خود به یاد دارد. ۲۰۱۹ برلین» و به سفارش

آنسامیل یونایتد برلین در سال این اثر در چارچوب

«فستیوال مسافران تهران–میلادی نوشته و در همان

سال توسط این آنسامیل ضبط شده است.»

«شهرزاد»

آلبوم «شهرزاد» قصه‌ای در ۹ فصل برای پیانو،

کیشوندان عزیز – می‌توانند هر گونه مشاهده عرضه مواد غذایی فاسد یا تاریخ مصرف گذشته

در فروشگاهها و مراکز عرضه مواد غذایی را به این شماره ها اعلام دارند **۱۹۰ – ۱۲۴ – ۴۴۲۳۳۱۱ – ۰۹۳۴۷۶۹۰**

روابط عمومی مرکز بهداشت کیش